Ч. 289 (13.488). Львів, четвер 2. листопада 1933. Poczlowa oplata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Збільшена діяльність ОУН., українське громадянство й польські погрози.

З приводу вчорашньої демонстрації перед львівським воєвідством.

Львів, 31. жовтня 1933.

В останніх тижнях ми є свідками збільшеної активности ОУН. Стріли на вул. Францішканській, стріли у совітському консуляті, врешті вчора якась таємнича акція на т. зв. Губернаторських валах з новими стрілами. Щодо перших двох вчинків, то переведені вже наглі суди не залишають сумніву, що це були виступи ОУН. Щодо вчорашнього виступу маємо покищо лише комунікат ПАТА, але він теж рішуче записує його на рахунок тієї української підпольної організації та одночасно подає вже деякі призвища. Три виступи впродовж одного місяця і то в самому лише Львові; одночасно в краю ідуть т. зв. шкільні саботажі. Тому, що всі три львівські виступи стали вже після виявлення трагічної ролі Барановського (атентат Меди був в останніх днях самбірського процесу), можливо, що ця метушливість ОУН має на меті або зрегабілітувати себе в очах своїх членів, або дати в той спосіб демонстративну відповідь голосам зпосеред організованого громадянства, які голосно і недвозначно домагалися від керманичів нинішнього українського підпілля — просто ОУН розвязати.

Так чи інакше маємо знову з одного боку замахи, з другого боку масові арешти й наглі суди. Атмосфера стає знову для ніякої праці неможлива, ціле краєве життя знову стає під знаком боротьби тих двох чинників. Однак рішаючим моментом для укладу краєвих відносин і для українського громадського життя не є сама та боротьба. — ОУН з українського боку та чинників безпеки з польського. Рішаючим є спосіб, в який до тієї боротьби є втягнене ціле українське громадянство, або ще точніше: спосіб, в який на діяльність ОУН реагує польський **політичний світ**. Істнують щораз яскравіші познаки, що поденервовані останніми поділами польські чинники починають — покищо психічно реагувати на них подібно, як на саботажі з літа 1930 року!

Надзвичайно знаменною була під цим оглядом вступна стаття офіціяльних органів львівського воєвідства „Ґазети Львовскої" та „Слова Польского" п. н. „Громадянство на бездоріжжу" (з 26. ц. м.), у відповідь на стріли в консуляті. Не будемо піднімати дискусії щодо самої тої справи, яка була предметом учорашньої судової розправи, хочби лише тому, що з усіх вчорашніх наших коментарів з судової салі залишилася біла пляма. Ствердимо лише головний тенор усіх офіціяльних і півофіціяльних голосів польської преси, а саме, що **відповідальним** за той атентат вона зробила **ціле українське громадянство**, його протисовітські настрої, леґальну українську пресу й її становище супроти Совітів та останніх тамошніх подій. Фактом теж є, що саме той атентат із вул. Набєляка дав притоку відповідальній польській політичній думці, яку репрезентують на галицькому терені згадані два польські часописи, знову порушувати питання **збірної відповідальности**, відповідальности організованого українського громадянства за вчинки невідповідального підпілля.

Ось що читаємо там буквально:

„Кожний акт насильства це не лише пролита кров жертв і [illegible] знищене життя виконавців замаху. Це нова провокація, яка порушує всі сили відпору, що їх мусить добути з себе держава, [illegible] за [illegible] свого авторитету, для якого оборони має [illegible] засоби.

Якщо досі реагування правлячих центрів Польщі на злочинні вчинки неосудної частинки („czastki") українського населення — мало характер головно [illegible] і обмежалось до даного випадку, то не слід витягати з того надто похвальних висновків. Не треба [illegible], що так буде завсіди... Може прийти хвилина, коли [illegible] буде примушений до категоричних [illegible] засобів, [illegible] у ширших розмірах... (Підкреслення наше — Прим. Ред.).

І в дальших рядках автор редакційної статті воєвідського офіціозу гостро накидається на ціле українське громадянство, яке є „цілком безсиле супроти зводників молоді", „не вміє або не хоче опанувати ситуацію", та „не має інстинкту самооздоровлення". Після того знову йдуть погрози:

Чим безсильніший сам український загал, щоби покласти край просто неймовірним відносинам, тим ясніше зарисовується **конечність протиділати злому всіми засобами, які є в руках уряду. Це засоби категоричні і тверді.** Але що діяти, коли нема людей, що в українськім громадянстві самі взялись би за труд приборкати конспірацію, що спирається на дивні звязки...

Конкретно польська сторона домагається „самохітної української акції, яка протиставилась би психіці терору" та яка „зуміла би вирвати принаймні молодь зпід впливів її левтомних зводників". Дотеперішня українська пресова акція „Слову Польскому" — очевидно — не догоджує, а зате до переконання промовляють йому безграмотні виводи ендека Шурлея, на які він покликується, як на авторитетний вислів цілої польської опінії...

Повище зреферовані становище нас не дивує. Воно випливає з цілої дотеперішньої польської національної політики і під її кутом є цілком льогічне. Воно не рахується з психольоґією мас та процесом постепенного назрівання масових настроїв. Зокрема, як відомо, польська сторона завжди рішуче а пріорі неґувала всяку свою вину у повстанні того психольоґічного підкладу, на якому зродилося та досі ворушиться українське підпілля. І ставлючи справу в той спосіб, що лише українці винуваті за витворений стан речей і що лише українці обовязані його змінити — робить польська сторона засадничу помилку, яка цілу нинішню ситуацію заганяє у безвихідну сліпу вулицю репресій. Правда зовсім деінде: українське громадянство, заступлене леґальними політичними партіями, що стоять на ґрунті еволюційної боротьби, та зорганізоване в творчих культурних і господарських установах і організаціях, не має з виступами підпілля нічого спільного і через ті виступи несе діймаючі шкоди. Це наявна правда, яку заявили голосно всі найавторитетніші чинники в найяскравіший спосіб. Але зліквідувати підпілля воно не є всилі, бо не від нього залежить ліквідація причин, через які підпілля повстало, і того психольоґічного підложа, яке воно для своїх користей вихіснове. Відбудови української державности ніхто від польської сторони не вимагає, — ми згадували про це кілька днів тому у відповідь на примітивні заміти одного польського публіциста, що покликувався на ніби-то українське гасло „все або ніщо". Але саме поміж тими двома екстремами істнує величезний діяпазон, який є полем для польської національної політики. І ключ до ситуації находиться не в українських, а в польських руках. Зміни настроїв молоді ніяка українська акція, понад ту, яка ведеться і світськими і духовними громадськими чинниками, не приведе. Навпаки — вона може ті настрої лише загострити, відкривши ще дальші ділянки невідповідальної боротьби й хаосу. Змінити ті настрої може лише законодавство по тій лінії, якої від ряду літ домагається наш політичний провід.

Очевидно, в руках влади лежить також інша можливість протиділання нинішній ситуації: можливість масових репресій, що заповідає „Слово Польске" й „Ґазета Львовска". Можна повторити „пацифікацію", можна повести її у ще ширших розмірах, можна довести до ліквідації всіх українських установ і організацій, до паралїжу цілого громадського життя, до запроторення кількох тисяч громадян за дроти концентраційних таборів. Усе це річ можлива і ми це давно знали. Але саме це йшло би лише на руку революційній організації, яка прецінь діяє під явним гаслом „чим гірше тим ліпше!" Актів саботажу та лінія політики не викорінить, а лише очистить їм зовсім поле.

Банкроти.

МОРАЛЬНИЙ УПАДОК МОСКВОФІЛЬСЬКОЇ ПАРТІЇ.

В нашому органі подали ми перед кількома днями до відома шан. читачів методи господарки в одній з центральних москвофільських установ, а саме в **„Защиті Землі"**. Як виходить з тих коротких вісток, „русскі" чи „русінські дельци" не перебирають у засобах. Для них байдуже, які наслідки з їх політикування та торгування можуть бути, — їм іде про одно: ширити ненависть і роздор між нашим народом, без огляду на політичні й партійні погляди і довести до повного упадку культурні, освітні, економічні й інші установи, аби по трупах і на згарищах творити нові гуртки так зв. партії, а при цім — що головне — робити власні, особисті інтереси.

Українське громадянство, що вповні скристалізувало свою ідеольоґію, а в 1918 р. здобулося на створення власної держави, хоч і переживає нині дуже тяжкі хвилини, то всетаки дорожить здобутими національними цінностями. Воно **не дозволяє робити всяких політичних експериментів на своєму організмі.** Тому теж всякі спроби політичної чи національної дезорґанізації і дезорієнтації серед українців таких осіб, як пок. С. Твердохліба, Яцкова, Даниловича, о. Ількова й ін., не повелись і безпардонно погребані. Свідчить це про те, що українське громадянство уже вповні дозріло до самостійного кермування своїм національним життям.

А щож діється в цьому нашому народньому відламі, що дотепер не хоче назвати себе українським?

Ця частина, хоча дуже незначна, що прозиває себе „русскими", **фактично з русскістю нічого спільного не має!** Бо москвофільська партія стала в повоєннім часі предметом ріжних експериментів для тих чинників, справою котрих є не допускати до обєднання і сконсолідування наших сил.

Коли по селах у післявоєнних роках таке обєднання послідовно здійснювалось, то якийсь незнаний дух наслав їм емісарів зпід стягу „русских", котрі, граючи на легковірности наївних людей, виконують свою каїнову присягу. Ті оборонці русской ідеольоґії повели знову гризню в нашому народі через підмовлення т. зв. „старорускої", а радше капіерофільської партії. І так виринули на поверхню ніколи нікому незнані люди в особах пп. **Льва Черкавського** та **Михайла Бачинського**, котрим поручено комісарство народнього майна „Народній Дім". Вони то з місця зорієнтувалися, що для них поле до праці саме серед них „рус-

ских". Отже підшукують собі кілька одиниць, розуміється, коштом ріжних обіцянок і гоноpів, закладають окрему „староруську" партію п. з. **„Руска Аграрна Партія"** (РАП), роблять паради в дні 3-го травня коштом, розуміється, „Народнього Дому", якто виявилось на судовій розправі Липецький-Бачинський і т. д.

Ця нібн партія (5 до 8 осіб), безсильна приєднати до себе інших „русских" (1927/8 рр.), котрі все таки тоді ставили свою честь вище згаданої партії, у своїм більш ніж неповажнім органі „Голос Народа" (видаванім за гроші „Народнього Дому", див. процес Липецький-Бачинський) накинулась була на всі москвофільські товариства. Ця партія визивала і провокувала москвофілів від правих генералів почавши, аж до більшовиків включно. А треба знати, що тоді москвофіли ділились на гуртки: 1) „істинно- русскіе", що визнавали царську Росію, 2) такіж самі, що визнавали Керенськіяду, 3) русскіе польонофіли, 4) русскіе комуністи і 5) сецесіоністи Вальницький і тов., які утворили вже українську, але комунізуючу партію під назвою „Сель-Роб".

Гуртки ці топніли і маліли, „Сель-Роб" розвязала влада, так що з того всього лишилась тільки донині існуюча **„Русска Селянська Організація"**. Яку ролю відіграла ця організація на полі політичнім у нашому краю, постараємося висвітлити окремо. Покищо мусимо замітити, що провід цієї партії не був у силі відбити атаки, які в його сторону повели тоді пп. Бачинський-Слезюк і їх дуже малочисленні в початках прихильники.

Вище сказане потрібне на те, щоби шан. читачі переконалися, якими дорогами блукає москвофільська партія і її провід, а радше як хитро і проворно промощував собі шлях до якнайдовшого комісарювання та послування п. Бачинський. Могло би здаватися, що цей п. Бачинський мусів бути великий хитрун, коли так довго держався на комісарськім фотелі. Нічого подібного: він сам навіть ніколи себе за хитруна ні мудрця не вважав, виповнював лиш інструкції своїх дорадників та опирався на поміч кількох одиниць, елястичних політиків у роді п. Цебринського. В часі своєї каріери йшов він ріжними манівцями, старався опертись на „Защиту Землі", „Культурно-Економическій Совет", „Русску Селянську Організацію" і т. п., поки не спинився накінець на „Ревізійнім Союзі Русских Кооператив", давніше „Русскім Ревізіоннім Союзі".

Про ролю і значіння „РСРК" хочемо написати дещо більше, для докладного представлення шан. громадянству, що може заподіяти зовнішній негативний вплив на невідпорний організм. Якби „РСРК", хоча під управлінням москвофілів, сповняв свою задачу згідно зі статутом, то можна би було сказати, що служить кооперативній справі, причиняється до піднесення рівня на полі економічнім на нашій землі. Але так не є. **Роля „РСРК" обмежилась виключно до паралізування розвитку і поширення кооперації, якій проводить Рев. Союз Українських Кооператив.** Так „РСРК" приймав радо у члени кооперативи, які під оглядом дисципліни і реґуляміну не відповідали вимогам „РСУК". Значне число москвофільських кооператив — це **паперові кооперативи**, головно на Лемківщині (ок. 60). Всіх кооператив начислює „РСРК" ок. 200, з того здорових 2 (!), веґетуючих 18; решта, около 180, це **недобитки, що під кооперативним оглядом не представляють ніякої вартости.**

У нас вже досить писалося про господарку в таких кооперативах і про деяких керманичів, що свідомо старалися зруйнувати еко-

номічно наш нарід. Тому не задержуємося довше над цією справою. Зате на цім місці вичислимо лиш кілька кооператив, що в останніх часах збанкротували та які або вже зліквідовано, або які явно чи тайно ліквідують. А саме: у Львові: „Дністросян", „Защита Землі", „Родоган" („Реґулятор"), у Сяноці: „Бескид" та „Карпатія", в Ліску „Нива", в Горлицях „Русскій Лемковскій Кооперативний Союз", в Коломиї „Самопомощ", у Поморянах „Русскій Союз", у Золочеві „Кооперативний Банк", у Бродах „Торгово-Промишленний Союз", у Ляшкові (у самого о. Юзя Яворського!) „Народне Добро" і т. д. Не зашкодить згадати і про мертвороджений „Трудовик" та „Народну Касу" у Львові.

Скільки сліз, проклять і нарікань внаслідок крахів, скільки зруйнованих господарств!

Незруйновані ще „русскі" кооперативи, розкинені по цілій Галичині і є немов би струпами на нашім кооперативнім організмі.

В передвоєнних часах „РРС" мав також ок. 200 кооператив, у цьому ок. 50 молочарських, з централею „Центральний Молочний Союз". Як відомо, не тільки провід „ЦМС", але й цілого „РРС" був тоді в фахових, зрівноважених та чесних руках, що й корисно записано в історії нашої кооперативної розбудови.

По війні, в 1924 році, „РРС" дістав концесію на переводження ревізій в кооперативах і від того часу зачинається його сумна історія. „РРС" опинився в руках нефаховців, а головним його директором став знаний із „Защити Землі" п. Солук. Особа того директора надала тон і напрям Союзові. Його скривлена і знехтувана політична ідеольоґія нарівні відбивалась і в господарській ділянці. І коли українська кооперація з кожним роком росла, розвивалась та опановувала постепенно купно і продажу з початку найбільш попитних товарів, доходячи аж до осягнення деяких продукційних галузей (Маслосоюз, Центросоюз, Достава й ін.), то „русскі" **кооперативи під проводом свого „РРС" залишались вірно на службі жидівських крамарів!** Вони сповняли лиш ролю їх посередників, не зважаючи на те, що в повітових осередках є і були Повіт. Союзи Українських Кооператив. Це одна сторінка медалі „РРС".

Одначе як довго господарська коньюнктура була прихильніша, то й життя того „РРС" йшло легше. Та прийшов час господарської скрути, кріза. Треба було всіми силами, всіми засобами енерґії супротиставитись лихові, перейняти ініціятиву і провід у свої руки, щоби не піддатись тій кризі. Щож показалося? Що цей „РРС" ні організаційно, ані морально не представляє собою рішуче ніякої вартости! Не маючи ґрунту під ногами, як у краю, так і в самім Львові, **кидається „РРС" в 1932 році у вир політикування по стороні п. Бачинського,** конкуруючи політичному проводові „Русскої Сел. Організації".

Ось тут починається **найсумніша сторінка „РСРК"**, давн. „РРС". Його управу поручили двом молодим людям, напів неукам, а саме п. **Ганасевичеві,** котрий коштом тогож „РРС" учився щойно пізнавати кооперацію і п. **Ю. Плешкевичеві,** що не мав навіть часу скінчити складової практики в коопер. „Торгово-Пром. Союз" у Бродах, з тої простої причини, що той Союз передвчасно збанкротував.

Назвища ось-тих панів подавали ми вже попередньо разом з п. Бачинським. Як п. Ганасевич, так і п. Плешкевич люди не з малими амбіціями! П. Плешкевич навіть їздив у делеґації до Варшави, був у самого міністра на авдієнції! Якжеж йому після того не було вірно служити п.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З 2. ЛИСТОПАДА 1933.

Д-Р АНДРІЙ ЛАСТОВЕЦЬКИЙ.

Усторіччя народин великого винахідника.

Автохарактеристика Альфреда Нобля. — Предки. — Початкова наука. — Сміливі задуми. — Подорож по світі. — Знання мов. — Упадок батькового підприємства. — Перші патенти. — „Початковий запал". — Фабрика нітроґліцерини. — Винахід динаміту. — Розвиток динамітового промислу. — Смерть батька.

„Афред Нобель: нуждение півбуття; гуманний лікар повинен був убити його тоді, коли він з криком входив у життя. Найбільші заслуги: держить чисто нігті і для нікого не є тягарем. Найбільші хиби: не має родини, ні доброго гумору, ні здорового шлунка. Найбільша й одинока вимога: не бути похороненим живцем. Найбільший гріх: не обожає мамони. Важні події в житті: ніякі". Таку відповідь у формі поліційного „опису особи" дав Альфред Нобель свому старшому братові Людвикові, коли цей просив в нього кілька біоґрафічних дат. Як пізніше побачимо, цей „поліційний протокол" характеризує тільки до деякого ступня його скромного та зайвачілого автора.

Альфред Нобель походив з стародавнього шведського селянського роду. Одначе між предками його находимо також одного правника та одного мистця. Назвище Нобель це скорочене Нобеліус, що означало людину, яка походить з місцевости Неббелєв. Дід Альфреда студіював спершу медицину, відтак, не маючи засобів, кинув студії, став офіциром, а пізніше фельчером. Батько Альфреда Емануїл (ур. 1801 р.) виріс серед невідрадних матеріяльних відносин. Не дійставши правильної освіти, блукав довгі літа по морі, відтак працею давав собі раду у своїм родиннім містечку Гевле над ботнійським заливом. Своїми здібностями звернув на себе уваґу і оли-нився у вищій школі архітектури в Стокгольмі на кількалітній стипендії. Ставши популярним будівельним підприємцем та архітектом, оженився 1827 р. з Кароліною Андріеттою Альзель, яка стала матірю чотирьох синів: Роберта, Людвика, Альфреда та Еміля. Була це напрочуд скромна (з цього боку найбільше подібним до неї був геніяльний Альфред!), одначе розумна і доброго серця жінка погідної вдачі.

Перші три винаходи Альфредового батька походили з 1828 р. Однак вони не принесли йому великих успіхів. У 1833 р. сильний вибух та пожежа знищили зовсім його підприємство в Стокгольмі; в хатах сусідів повилітали шиби. Одначе він дальше робив хемічні експерименти та носився з пляном збудувати фабрику кавчуку (цю подивугідну впертість та вічну ініціятиву батька віднайдемо ще в сина Альфреда!). Та в Швеції не найшов відповідного ґрунту для своїх плянів. Тому переселився спершу до Финляндії, відтак до Росії, лишаючи свою родину враз з сином Альфредом, який народився у році вибуху (21. жовтня 1833 р.), в Стокгольмі. Тамже зачав ходити 8-літній Альфред до народньої школи при парохії св. Якова. Розуміється, що матеріяльні відносини рідні не були найліпші. Положення покращало тоді, коли експерименти старого Нобля з мінами (побачимо пізніше, як досвід батька у цій ділянці використав син Альфред!) на суші і морі осягнули величезний успіх. Російський уряд поробив у нього великі замовлення так, що він міг закласти в Кронштадті свій варстат з відливнею. Вони перемінилися пізніше на велику фабрику, що давала працю тисячі робітників. У 1842 р. ціла родина перенеслася з Стокгольму до Петербурга. Молодий Альфред почав учитися приватно. Підчас кримської війни (1853 р.) Альфредів батько з успіхом замкнув мінами фінський залив перед англійською фльотою. Рік пізніше Емануїл Нобель почав виробляти при допомозі своїх двох старших синів Роберта і Людвика корабельні машини для російської воєнної фльоти. Здавалося, що світле майбутнє російського підприємстваНоблів запевнене...

Тимчасом доростав третій син Альфред. У приватного вчителя не скористав багато. Далеко більше вчився сам цей хлопець ніжного здоровля, одначе бистроумний, незвичайно витревалий і пильний. Його великі технічні здібності виявилися негайно підчас практичної праці в батьківських варстатах. Вже тоді був незвичайно впертий та любив сміливі задуми. Оповідають, що раз мав молодий Альфред перепластися човном через Неву. Коли після пошукалок не найшов човна, кинувся у воду і сам переплив Неву.

На приказ батька виїхав 17-літній Альфред для дальшої науки до Америки (де кілька тижнів студіював, як заступити пару в парових машинах гарячим повітрям), Парижа і Німеччини. 1852 р. вернувся до батьківської фабрики як досвідний інжинір, опанувавши в слові і письмі анґлійську, французьку, німецьку й російську мову так знаменито, що його знайома, відома пацифістична письменниця Берта фон Суттнер оповідала, що не можна було відріжнити, яка мова є матірною мовою Альфреда.

Одначе після смерти царя Миколи I. (1855 р.) підприємство Ноблів почало занепадати тому, що російський уряд відкликав замовлення для фабрик Нобля і віддав їх закордонним фірмам. Поволі, не зважаючи на всі можливі зусилля Ноблів, наближався занепад... Старий батько мусів уже вдруге глядіти своїми очима на руїну свого підприємства та переселитися майже 60-літнім чоловіком до Швеції, без ніяких матеріяльних засобів, залишивши вірителям в Петербурзі своїх двох старших синів при управі фабрики. Зате 1857 рік приніс три перші патенти третього сина, Альфреда. Були це патенти на новий мірник газу, апарат до мірення течей та барометер. Кілька літ пізніше Альфред почав займатися уліпшенням техніки вибухово-

Бачинському, на якого поручення він їздив. Їздити з п. Бач. по селах та вести акцію на його користь! За свою вірну службу русінському по слові добилися пп. Ганасевич і Плешкевич того, що дістали від державних властей субвенцію в сумі щось 7 чи 8 тисяч, а крім того від п. Бачинського з „Нар. Дому“ більше-менше стільки ж. Одначе п. Бачинський, як довідуємося, даючи субвенцію, мав зробити застереження, що на випадок непослуху „РСРК“ мусів би субвенцію звернути!

Що більше: На загальних зборах „РСРК“ дня 19. X. 1933 в підступний спосіб переформовано вибір нової ради з табору п. Бачинського й о. Яворського, разом з ними на чолі. Усунено таких знаних і чесних діячів, як пп. дир. Вербицький, Гр. Малець, О. Денисюк, І. Сосенко, а навіть довголітнього голову й основника „РРС“. Головою надзірної ради є нині п. М. Цебринський, журналіст, письменник, історик та пропагатор „едінства русского народа“, перший заст. предсідника „Рус. Сел. Організації“ і член всіх „русских“ товариств. Він і член центр. талергоф. комітету, який 31. ц. м. мав вшанувати память терпівших і вмерших за ідею „єдінства“. Цікаво, з яким чолом цей пан, щирий співробітник та „ідейний“ однодумець п. Бачинського, що, як відомо, проповідує самостійність русінського народу від Карпат по Збруч — буде тепер греміти про „єдіную, неделімую, святую Русь от Попрада по Камчатку“?!

—o—

Німецькі зброєння.

„Ля Репіблік“ займається дальше німецькими зброєннями, що тривожать Францію. До 1. травня 1934 р. має скінчитися фабрикація 8.000 гармат і кількох тисяч скорострілів. Майбутня війна розіграється головно в повітрі, тому Німеччина прикладає найбільшу увагу до свого летунства, яке має вже тепер півтора тисячі літаків. Напротязі найближчих 5 місяців Німеччина витворить нових 15.000 літаків, які поставлять німецький збройний стан на рівні з Францією.

—o—

Страшна масакра в карнім таборі.

Англійські часописи приносять жахливі подробиці про револьту вязнів в одім з найбільших радянських карних таборів у Вологді. Збунтовані вязні уладили крізаву масакру серед дозорців вязничної служби, вбиваючи поверх 30 осіб. Заки на місці появилися сильно озброєні відділи ДПУ, з табору втікло поверх 300 вязнів, за якими вислано погоню, що ще не скінчилася. Кожного приловленого втікача стежі ДПУ вбивають на місці. Досі згинуло таким чином поверх 100 втікачів.

вих матеріялів. Таким робом навязав він до давніх праць свого батька з ділянки мін. А саме найбільш цікавила його нітрогліцерина (головний складник його пізнішого „динаміту“), на яку звернув його увагу ще на початку кримської війни професор Зінін з Петербурга. Винайшов її італійський хемік Собреро ще 1847 року. Є це оліиста, солодкава, безбарвна та беззапашна рідина, що нагально вибухає при відповідних умовинах. Про те, що нітрогліцерина вибухає часто несподівано, дуже сильно, знали вже давно, одначе не вміли її зужиткувати. Бо тоді, коли стрільний порох себто давній чорний порох, можна привести до детонації через звичайний підпал, запалена в малій кількості нітрогліцерина спалюється спокійно й не вибухає. Отже тодішні техніки не вміли ще скоро й певно викликати доцільної експльозії нітрогліцерини.

Перший великий успіх Альфреда Нобля у цій ділянці треба записати ще в 1862 р. Саме тоді повелося йому викликати під водою вибух нітрогліцерини внаслідок запалення невеликої кількости чорного пороху в скляній рурці, встромленій до нітрогліцерини. В цей спосіб здійснився задум т. зв. початкового запалу. Патент на цю методу запалювання дістав Альфред Нобель ще в жовтні 1863 р. Щоби уліпшити свої винаходи, Альфред щораз частіше мусів порозумівватися з своїм батьком у Стокгольмі. З цього приводу перенісся у 1863 р. з Росії до Стокгольму, де враз з батьком заснував фабрику нітрогліцерини. З його тодішніх успіхів треба відмітити заступлення чорного пороху в „патентованих запальниках“ гремучою ртуттю. Ще одна велика катастрофа спинила на деякий час розвиток Ноблевого підприємства: 3. вересня 1864 р. тяжка експльозія у Нобелевих варстатах спричинила смерть 5 людей, між ними Альфредового молодшого брата — Еміля. Вонаж була причиною довготревалої недуги старого Нобля, що помер 8 літ пізніше. (Докінчення буде).

—o—

Гітлерівська акція в Австрії.

ВІДЕНЬ, 31. X. ПАТ. Націонал-соціялісти розпочали знову живу діяльність в Австрії. До вантажного авта, що везло відділ Гаймвери, дали під Інсбруком кілька стрілів, які хибили. В Інсбруці експльодувала петарда. У Фрізаху в Каринтії перетяли телефонічні дроти. Гітлерівці зробили теж демонстрацію проти нового державного комісаря в Ґаштайні, що обняв учора урядування. Вони запалили на узгірях вогні, уложені у виді свастики. В Зальцбурзі поліція задержала на двірці кілька великих скринь наданих у Німеччині. В скринях були вибухові й пропагандові матеріяли, вживані гітлерівцями.

—o—

АРАБИ ПРОТИ ЖИДІВ.

Ситуація в Палестині є дальше грізна. Число вбитих в останніх днях зросло до 36. Серед арабського населення в Єрусалимі панує сильне роздражнення. Панарабський комітет рішив вислати протест до Союзу Народів. Поліція в Єрусалимі обсадила всі міські брами і перетяла всяку комунікацію назверх. При її допомозі зорганізовано окремий відділ з англійських громадян.

В Гаїфі прийшло 30. ц. м. до великих протижидівських демонстрацій. Тисячі арабів демонстрували на вулицях з окликами: смерть жидам!

В цілій Палестині панує генеральний страйк. Також у Дамаску, столиці Сирії, оголошено генеральний страйк на знак солідарности з арабською людністю в Палестині. В мечетах Дамаску відправляють богослуження в честь арабів, вбитих в останніх протижидівських заворушеннях.

Тимчасом корабель „Польонія“, що привіз 900 жидівських емігрантів, спрямовано до Порт Саїд в Єгипті. А що єгипетська влада не позволила їм висісти, емігранти залишились на кораблях.

Виїмковий стан в Палестині.

ЄРУСАЛИМ, 31. X. ПАТ. З днем 31. жовтня ц. р. проголошено в цілій Палестині виїмковий стан.

ЛЬОНДОН, 31. X. ПАТ. У звязку з обовязуючим від сьогодні в цілій Палестині станом облоги британська адміністрація має право арештувати, судити й депортувати особи, що нарушують публичний спокій, без судової розправи наглим шляхом. Введено превенційну цензуру преси і спеціяльну контролю кораблів у пристанях, обмеження щодо висаджування пасажирів і контролю щодо цілого транспорту на суходолі, морі та повітрі.

Перед стабілізацією доляра.

ВАШИНҐТОН, 31. X. ПАТ. „Шикаґо Трібюн“ повідомляє, що між Зл. Державами і В. Британією підписано тайний валютовий розем. Сен. Пітман, який був делеґатом на світову господарську конференцію, є думки, що плян Рузвельта закупна золота заповідає тревалу стабілізацію доляра і поворот до обмеженого парітету золота. Рівночасно сен. Пітман заявився за піднесенням ціни срібла.

Катастрофа літака.

ПАРИЖ, 31. X. ПАТ. „Еко де Парі“ подає подробиці катастрофи тримоторового монопляну „Бяріц“, в якім згинув славний летун Верней і його два товариші. Верней рішився летіти, хоч метеорольоґічна проґноза була недобра. До год. 10.13 літак був у радіовому контакті з летунським майданом, пізніше втратив звязки. В год. 10.16 люди місцевости Блясі ле Бо побачили літак, що летів понад гори, який нараз став спадати. Як відшукали місце, в якім літак упав, переконалися, що він зовсім розбитий. Під румовищем апарату найшли тіло Вернея, радіотелеґрафіста та механіка. Здогадуються, що до катастрофи прийшло наслідком заздто низької температури, наслідком чого мотор зле функціонував.

—o—

Державний буджет у соймі.

Перше засідання польського сойму відбудеться 3. листопада від год. 10. передпол. Після інавґурації парляментарних праць наступить перерва на 30 днів.

Засідання буде присвячене першому читанню буджетового преліміваря, причому забере голос мін. скарбу Завадзкий. Видатки означено в преліміварі сумою 2. 165,441.340 зол., доходи 2,117,652.880 зол., отже виходить дефіцит 47,788.460 зол.

По стороні доходів фіґурує сума 175 міліонів з внутрішньої позички. Монополь має дати 645 міл., державні підприємства 60 міл., фонди 18 міл., ґрунтовий податок 60 міл, від нерухомостей 63 міл., промисловий 177 міл., доходи 170 міл. Посередні податки в загальній сумі 150 міл., з того від цукру 93 міл., від стемплевих оплат 96 міл., від спадків і даровизн 6 міл., вплиɞи зі судових оплат 63 міл., кари і гривни 15 міл., емеритальні оплати 48 міл., оплати від заграничних пашпортів 6.318.000 зол.

По стороні видатків урядничі пенсії забирають 853 міліони або 80 міл. менше ніж цього року. Буджет міністерства військових справ 761 міл або 61 міл менше ніж в цьому році, де буджет мін. військових справ фіґурував зі сумою 822 міліони.

—o—

Ревізії й арештування.

ЛЬВІВ.

Минулої ночі перевела львівська поліція ревізію у всіх мешканців *Акад. Дому*, після чого забрала ок. 50 студентів до поліційних арештів.

На вістку про ті ревізії й арештування були нині (31. X.) рано в Академічнім Домі посли *Мілена Рудницька і д-р Любомир Макарушка*, які ствердили на місці фактичний стан.

З доручення президії Української Парляментарної Репрезентації були того самого дня посли *д-р Степан Біляк і д-р Любомир Макарушка у віцевоєводи п. Соханського і в начальника відділу безпеки п. Стажинського в справі переведених в Акад. Домі ревізій та арештувань.*

Дня 29. X. перевела поліція ревізію в *ремісничій бурсі у Львові* у Степана Протеня. Годину пізніше поліція придержала на вулиці настоятеля бурси о. Годунька і двох його учнів, яких арештувала і щойно на другий день звільнила.

ЛЬВІВЩИНА.

В ночі на 28. X. перевела поліція в *Підбірцях* біля Львова, ревізію, при чому увязнила Володимира Брездевя, студента прав, Володимира Духа, крамаря і Йосифа Стосика. Відставлено їх до Бриґідок.

ОТИНІЙЩИНА.

Дня 28. жовтня ц. р. перевела поліція в *Отинії* ревізію в канцлярії філії „Просвіти“ і в її урядовця проф. Гарасимюка Вол., якого опісля арештували. Рівночасно переведено ревізії в канцелярії адвоката д-ра Степана Дрогомирецького, в м-ра Гриця Боднарука, абсольвента сем. Романа Ковальського, Ярослава Сербина, Костя Козловського, Дмитра Іванціва, Михайла і Василя Богаків.

В *угорниках* переведено ревізію у м-ра Михайла Ковальського, якого опісля арештували.

ВОЙНИЛІВЩИНА

У *Войнилові* арештували урядовця філії „Просвіти“ студ. Ст. Климишина, якого відставили до арештів у Калуші.

РУДЕЧЧИНА.

За відомі ексцеси проти народніх шкіл арештували ще 9. X. ц. р. в *Костільниках* Петра Світого, абс. учит. семинарії і селянина Івана Світого, а 28. ц. м. Андрія Овищака, Івана Венґра та Михайла Світого. Їх підозріває поліція, що вони творили пятку ОУН. Саме тепер наступила нова хвиля арештувань, переважно студентів і диригентів селянських хорів в Чайкович, Хишевич, Коропужа, Загіря, Ковюшок і ін. Арештували Івана Демковського з Боложви Дол., Івана Кирчинського (того що переслуханні в Рудках випу-

стили) і Миколу Чуму в Роздҗалович. Крім того переводили ревізії у Миколи Слівінського в Боволі. Яка ціль тих арештувань, не знати. Арешти в Рудках заповнені.

Дня 28. Х. ц. р. раненько перевела поліція основну ревізію в *Олешеві* в отсих українців: у Скалецького Павла, студ. У. Т. Г. І., у п-ни Олени Швайцерівної, студ. У. Т. Г. І. і в абсольвента фільософії п. Миколи Дупелки. По ревізіях арештували Павла Скалецького, якого по двох добах увільнили.

Дня 29. Х. ц. р. перевели ревізію у голови Т-ва „Каменярі" в Палагичах Кордовського Дм. і секретаря Шкварка Івана. Обох арештували й завели до гром. арешту в Олешеві.

Причиною ревізій та арештувань є мабуть т. зв. шкільні саботажі чи пак відозви ОУН у цій справі. Коло шкільних будинків стоїть у нас со двійна сторожа.

НАДВІРНЯНЩИНА.

В суботу рано 28. 10. ц. р. перевела надвірнянська поліція ревізію і арештувала в самій Надвірній мр. Костя Бачинського, адвокатського конципієнта, мр. Верса адв. конципієнта, Миколу Гривняка адвокатського соліцитатора, Юрка Дунця студ. прав, Степана Дунця студ. прав, Миколу Костика адвокатського соліцитатора та двох селянських хлопців з Назавизова. Всіх арештованих передержано в громадсько-поліційних арештах, а по двох днях після переслухання відставлено до судових арештів в Надвірній. День перед тим арештувала старунська поліція (Надвірнянщина) в селі Гвоздь Войткова, студента прав і одного селянина.

Доведім справу до кінця!

Домагайтесь українських шкіл на основі присуду Найвищого Трибуналу!

Найвищий Адміністраційний Трибунал присудом з дня 2. грудня 1932 р. ч. рес. 3855/29 ствердив, що **відмовні** вирішування шкільних властей у справах плебісциту за українською мовою навчання були **протизаконні**, а саме:

Шкільні Кураторії, зокрема Кураторія Львівської Шкільної Округи, вирішували відмовно у випадках, коли поза важними деклараціями за українською мовою навчання лишилося 20 дітей у шкільному віці, за які взагалі ніхто не вносив шкільних деклярацій. Всі рекурси поладоджувало Міністерство Освіти відмовно і затверджувало рішення Шкільних Кураторій.

Щойно наведеним на початку присудом ствердив Найвищий Адміністраційний Трибунал протизаконність усіх дотичних відмовних рішень, бо на основі арт. 3. шкільного закону з 31. липня 1925 р. мова навчання в школі має бути українська, якщо батьки (заступники) внесли важні шкільні деклярації з домаганням української мови навчання за 40 або більше українських дітей у шкільному віці без огляду на загальне число обовязаних дітей до школи, а ніхто не вносив важних деклярацій за державною (польською) мовою навчання бодай за 20 дітей у шкільному віці.

Від 1925—1933 р. є таких протизаконних відмовних рішень шкільного плебісциту за українською мовою навчання найбільше і за весь той час на всіх українських землях у Польщі можна начислити поверх 1.000 таких випадків.

Щоби привернути правний стан, Головна Управа „Рідної Школи" була приневолена через свого відпоручника окремо інтервеніювати в цій справі у львівського шкільного куратора п. Ґадомського. Шк. куратор п. Ґадомський обіцяв, що на майбутнє вже таких суперечних із законом вирішень не буде, а в справі всіх давніших відмовних рішень, щодо яких минув уже речинець рекурсу, заявив, що у кожному поодинокому такому випадку слід внести до кураторії Львівської Шкільної Округи окреме письмо з покликанням на присуд Найвищого Адміністраційного Трибуналу. Очевидно, це відноситься до всіх подібних випадків і на областях інших Шкільних Кураторій (на Волині і на Поліссі).

Зразок Письма до Шкільної Кураторії.

До Кураторії Львівської Шкільної Округи
у Львові, вул. Кармелицька ч. 4.

Кураторія Львівської Шкільної Округи вирішила відмовно домагання батьків (заступників) українських дітей у шкільному віці громади . . . . . . повіту . . . . . . виявлене внесеними в 19 . . . році важними деклараціями за українською мовою навчання в тутешній школі, мотивуючи, що поза внесеними деклараціями за українською мовою навчання лишилось поверх 20 дітей за яких ніхто не вносив шкільних деклярацій.

З огляду на те, що на підставі присуду Найвищого Адміністраційного Трибуналу з дня 2. грудня 1932 р. ч. рей. 3855/29 всі такі відмовні рішення є протизаконні, домагаємося отсим негайного введення в тутешній школі української мови навчання.

. . . ., дня . . . . 1933.

(Підписи батьків і заступників)

Такі письменні домагання мають внести негайно всі громади, де були такі протизаконні відмовні рішення. Письмо повинно підписати по змозі якнайбільше батьків (заступників), одначе підписи усіх батьків, що колись вносили шкільні деклярації, є неконечні. Письма висилати **поручено** просто до Кураторії Львівської Шкільної Округи (Львів, вул. Кармелицька ч. 4) і про день висилки та скількість підписів повідомляти Правну Оборону при Головній Управі „Рідної Школи" у Львові, вул. Словацького 14.

Якщо такі рішення Шкільних Кураторій чи Міністерства Освіти були з 1925, 1926 або 1927 року (до серпня), то крім повищого письма до Шк. Кураторії батьки дотичних громад переведуть ц. р. ще й шкільний плебісцит за українською мовою навчання до кінця грудня 1933.

Правна Оборона
при Головній Управі „Рідної Школи" у Львові.

День жалоби і протесту.

ЛЬВІВ.

Жалібні сходини в У. Технічному Т-ві.

В неділю 29. п. м. в год. 10. рано зійшлись інженіри у своїй домівці для обговорення справи допомоги „Голодній Україні". Сходини відчинив голова т-ва інж. *Восюта* короткою промовою, після чого інж. *В. Пестрович* виголосив реферат, в якому проаналізував причини жахливого нещастя наших заобручанських братів. На закінчення візвав голова т-ва присутніх повстанням з місць і півхвилиною мовчанкою помянути померших від голоду і деклярувати що хто може на фонд помочі голодуючим.

ПЕРЕМИШЛЬ.

В передвечеріа дня національної жалоби і протесту, себто в суботу 28. 10. п. м., відбулася в год. 7.30 веч. у катедральній церкві торжественна панахида. В неділю в год. 9-ій передпол. відбулося в катедральній церкві богослуження в намірення Українського Народу. Безпосередньо перед Богослуженням відчитано з амвони пастирський лист гр.-кат. владик. Було заповіджене великими плякатами на год. 1. вполудне протестаційне віче, одначе воно не відбулось, бо його заборонило старосто. Вечором відбулися в домівках українських установ довірочні зібрання, на яких виголошено відповідні реферати та ухвалено протестні резолюції.

СТРИЙ.

В неділю 29. п. м. відбулося у Стрию богослуження з панахидою. На богослуженні відчитано пастирський лист владик у справі голодуючої України і переведено збірку для допомоги голодуючим братам. Побіч престола засіли представники українських товариств та установ і посол Стрийської Округи п. Остап Луцький. На богослуженні було дуже багато народу. Зворушливу проповідь виголосив о. Височанський. По богослуженні відбулися у стрийськім „Українськім Касині" святочні сходини членів. Посол Луцький виголосив промову, в якій представив сучасне положення на Великій Україні та причини голоду і лихоліття на нашій землі по тій ризькій лінії. По промові посла голова Товариства зарядив хвилину мовчанки. Сходини перейшли дуже поважно.

КОЛОМИЯ.

В неділю 29. жовтня в год. 12-ій о. прелат Русин відправив богослуження, відчитав листа владик та виголосив відповідну проповідь. У богослуженні взяли участь представники установ без огляду на партійну приналежність і велике число вірних. Було багато селян з околиці. Після Служби Божої відправлено панахиду за померших братів. Після церковної частини свята відбулися в Народнім Домі під проводом о. прелата Русина, дир. Пашкевича і д-ра Коссака довірочні сходини запрошених громадян. Реферат виголосив сен. інж. Юліян Павликовський. Присутні вислухали реферату з великою увагою. Після того предсідник о. прел. Русин візвав присутніх до хвилевої мовчанки. Тим сходини закінчилися.

ПЕРЕМИШЛЯНИ

На тиждень перед днем жалоби і протесту, себто в дні 22. жовтня ц. р., відбулося велике протестаційне віче в справі голоду на Великій Україні в Перемишлянах. Віче на яке зійшлися громадяни з усіх сторін повіту в числі до 700 осіб, відкрив голова комітету д-р Франц Свістель короткою промовою. Реферували посли Степан Кузик і д-р Любомир Макарушка. По рефератах принято одноголосно відповідні резолюції. Віче закінчилося відспіванням пісні „Боже Великий Єдиний" і національного гимну.

БЕРЕЖАНИ.

У битком наповненій просторій церкві, в якій побіч міщанства і довколичного селянства станула в одних рядах місцева інтелігенція, відправив у неділю 29. 10. в год. 10.30 місцевий парох о. декан Е. Бачинський торжественну Службу Божу в асисті діяконів. По евангелію виголосив о. парох зворушливу проповідь-промову, яка витиснула сльози на очах присутніх, так, що в одну хвилину ціла церква гірко заридала. По службі божій відправив о. парох панахиду. До панахиди станули всі місцеві священики. Для тих, що не могли бути на відправі передполуднем, відправив о. парох по вечірні в намірення страдаючих братів молебен до св. Йосифа, опікуна церкви й робучого люду, прочитав і пояснив спільний пастирський лист українського кат. Епископату, а під кінець відправив знов панахиду, по котрій ціла церква навколішках відспівала гимн „Боже Великий Єдиний". Тому, що місцеве староство не дало дозволу на віче, відбулися лише сходини членів міщанської читальні „Просвіта" в год. 6. вечором у домівці товариства. Читальня обєднує найбільше членів зпоміж місцевого громадянства. Призначений референт учитель „Р. Ш." п. Крамарчук був напередодні заарештований, тому прелегента виручив голова Повітового Комітету Ратунку України о. Евг. Бачинський, який виголосив відповідну промову. Закінчив її зазивом до одномінутової мовчанки. Присутні повстали з місць, запанувала гробова тишина, а думками всі полинули до своїх страдаючих братів.

САМБІР.

Самбірський Повіт. Комітет Ратунку України одержав дозвіл на уладження публичного віча в дні 29. п. м., себто в день жалоби. Однак по появі обіжника всевідського уряду в справі заборони публичних віч і зборів самбірський староста дозвіл відкликав, про що повідомив голову Комітету д-ра М. Галущинського. Тому на свому засіданні в дні 26. п. м. Комітет рішив відбувати довірочні наради евентуально по змозі сходини членів поодиноких товариств. У самбірській церкві відбулося в тому дні торжественне богослуження і панахида.

РУДКИ.

День національної жалоби 29. жовтня ц. р. переведено в Рудеччині переважно церковним богослуженням, збіркою на голодних Вел. України та підписуванням протестів. На церквах вивішено чорні хоругви.

НАДВІРНЯНЩИНА.

В неділю 29. жовтня ц. р. відбувся маніфестаційний обхід в самій Надвірній і по селах судового повіту в справі голоду та голосних подій на Радянській Україні. В місцевій церкві відправлено Богослуження і відчитано пастирський лист наших владик коментуючи і пояснюючи широко про страшні події на Радянській Україні. По селах повіту відбулися такоже Богослуження в пополудні рано або у вечір. Пополудні роз'їхалися з Надвірної референти по селах повіту та виголосили реферати про зпосини на Радянській Україні з історичним підкладом, як то Москва від віків ріжними способами підводила до підбою і визиску України. Реферати зробили на слухачів селян і міщан велике враження.

—o—

Відгомін самбірського процесу.

ЗАЯВА.

В інтересі правди стверджую, що у своїй статті „На маргінесі зізнань Романа Барановського", поміщеній у „Ділі" з дня 8. жовтня ц. р., я через помилку невірно зацитував слова „Нашого Клича" про те, що комісар Бубен подав Чеховському як своїх конфідентів у Дрогобиччині назвиська Веселого, Гавдяка, Городиського і Мотики. Рівнож я перевірив, що на розправі в Самборі комісар Бубен того роду зізнань не зложив.

Мимовільно покривджених невірною цитатою прошу вибачення.

Володимир Целевич.

Місяць українських інвалідів.

З нагоди листопадових роковин пригадуємо Громадянству незавидну долю інвалідів був. Української Галицької Армії та прохаємо помочі Громадянства нашим інвалідам.

Українське Товариство Допомоги Інвалідам у Львові не дістає довгий ряд місяців таких грошевих впливів, щоби могло покрити найконечніші видатки на пенсії інвалідам, удержання Дому Інвалідів, лікування інвалідів, опротезування і т. д.

Ніодин наш інвалід не одержуе державної ренти!

Резерви грошеві УКТОДІ вичерпані! до останніх решт. Без надзвичайної і негайної допомоги громадянства будемо змушені припинити виплату місячних рент нашим інвалідам.

По переведенні всіх можливих ощадностей потребуємо *100.000 золотих місячно!*

Тому прохаємо негайно зложити чековими складанками, розісланими а українською пресою, жертву на інвалідів.

Ніщо не може оправдати, ані звільнити Українського Громадянства від обовязку забезпечити гірку долю українських інвалідів. Товариство не може зменшувати і так уже дуже низьких рент інвалідів. Не можемо відмовити інвалідам ліків на лікування ран, ні протез, які вони дістають замісць утрачених здорових рук і ніг. На мінімальне забезпечення найтяжчих інвалідів — Нація мусить роздобути фонди.

Кому святою є традиція Листопадових Днів хто цінить заслуги інвалідів в наших визвольних змагань, нехай у місяці Українського Інваліда зложить жертву для тих, які не завагалися зложити на вівтарі Нації найвищої жертви — жертви крови!

Головна Рада Українського Т-ва Допомоги Інвалідам у Львові, Потоцького 48.

АРЕШТУВАННЯ В ЗВЯЗКУ ЗІ СТРІЛЯНИНОЮ НА ҐУБЕРНАТОРСЬКИХ ВАЛАХ.

ЛЬВІВ, 31. 10. ПАТ. У звязку з учорашньою подією на Ґубернаторських Валах поліція придержала 20 осіб, з тих одну особу випустили на волю, одну відвезли до шпиталю, а 18 передали судовій владі. З огляду на це, що між придержаними шістьох жило в українському Академічному Домі, а трьох у бурсі при вул. Пасічній, заряджено ревізію в тих обох домах. Подібно переведено ревізії в мешканнях придержаних осіб, у місті. В бурсі придержали 40 осіб, із тих 30 увільнили негайно, а 10 віддали до поліційних арештів. В українському Академічному Домі придержали 3 особи, яких здавна пошукувала поліція, 15 осіб незголошених і 57 нотованих. Всіх відставили до поліційних арештів для переслухання. Підчас ревізії в українському Академічному Домі найшли якусь скількість нелегальних видавництв ОУН, один револьвер, 10 набоїв і кинжал. Слідство ведуть.

—o—

ПРОТИІТАЛІЙСЬКІ МАНІФЕСТАЦІЇ НА КОРФУ.

АТЕНИ, 31. 10. ПАТ. Грецька Тел. Агенція повідомляє, що вчорашні події на Корфу були без значіння. Була лише дрібна маніфестація молоді підчас свята італійської кольонії 11-их роковин походу фашистів на Рим. Поліція розігнала демонстрантів, причому було кількох ранених. Ніодного італійця не напастували. У звязку з цим префект Корфу та прокуратор республики висловили спочування італійському консулеві, який заповів, що в найближче свято запросить представників місц. суспільности, щоби підкреслити щирі відносини, які є між Італією та Грецією.

—o—

ЖЕРТВА ЗОЛОТА.

ЙОГАНЕБУРҐ, 31. 10. ПАТ. В одній з копалень золота засипало 6-х робітників.

—o—

ВЕЛИКИЙ ДІЯМАНТ.

БЛЕМГОФ, 31. 10. (півд. Африка) ПАТ. На поверхні покинутого діямантового „клему" найшли діямант вагою 62 і пів каратів.

—o—

СОЦІЯЛІСТИ ПРО МІЛІТАРИЗМ ТА ПАТРІОТИЗМ.

БРЮСЕЛЯ, 31. 10. ПАТ. Провідник II. Інтернаціоналу Вандервельде помістив у „Ле Пепль" ревеляційну статтю про ревізію дотеперішніх соціялістичних доктрин. Вандервельде змінює відношення до мілітаризму та патріотизму, приказуючи йти за приміром австрійських соціялістів. На випадок нападу Німеччини соціялісти, як заповідає Вандервельде, стануть до бою.

—o—

ПОЗВОЛИЛИ ВИСІСТИ ЖИД. ЕМІҐРАНТАМ.

КАІРО, 31. Х. ПАТ. Після того як палестинський уряд дав ґарантію, що жидівських еміґрантів допустять до Палестини, египетський уряд позволив еміґрантам-жидам, які приїхали кораблем „Польонія", висісти в Порт Саід і подорожувати до Палестини сухопутним шляхом.

—o—

ПРОТИЖИДІВСКІ ЗАВОРУШЕННЯ В ПОЛІТЕХНІЦІ.

БУДАПЕШТ, 31. Х. ПАТ. В політехніці прийшло до протижидівських виступів. Ректор поробив відповідні зарядження, щоби ексцеси не повторилися.

НОВА ПРИСТАНЬ.

ГАІФА, 31. Х. ПАТ. Нині високий комісар Палестини доконав святочної інавґурації нової пристані в Гаіфі.

НОВИНКИ

— З ПРИВОДУ СВЯТА 1. ЛИСТОПАДА завтрішнє число „Діла" не вийде.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашне (188) число нашого органу підпало конфіскаті за цілу передову включно з наголовком, при чому цензура не пощадила й цитату з несконфіскованої книжки, а також за три місця зі звідомлення про наглий суд над Миколою Лемиком. Це вже 34-а з черги конфіската „Діла" в цьому році.

— **Кандидат на комісаря „Нар. Дому".** Довідуємося, що наслідником посла М. Бачинського на комісарськім стільці в „Народньому Домі" у Львові хотів би стати п. Іван Слезюк, теперішній директор „Н. Д." і права рука п. Бачинського та його вірний поплечник. Це означалоб очевидно, що методи господарки в тій народній установі не підляглиб ніякій зміні і вона покотилась би ще дальше до пропасти.

— **Влом в Управі „Рідної Школи".** Вночі з 30. на 31. жовтня львівські мистці витриха та іншого модерного приладдя від чужих замків, вдерлися до домівки головної Управи „Рідної Школи" при вул. Словацького ч. 14. Вирізали вони в стелі, що межує з горіщем, невеличку діру і шнуром спустилися вниз. Розпороли залізну касу і на своє велике розчарування найшли там тільки 8 зол., якими мусіли вдоволитись як гонорарем за свою тяжку кількагодинну працю. Видко, що „Рідна Школа" має славу непоганої фінансової установи між тими, що шукають за більшим капіталом, або що львівські злодії сильно збідніли, коли за 8 зол. беруться до такої тяжкої праці.

— **Вияснення на „вияснення".** У новинках 286 числа „Діла" Вп. п. Григорій Стахів, учит. з Лазарівки, бучацького повіту, у звязку з передовицею „Діла" в ч. 278 п. н. „Просвіта і постава громадянства до неї" закидує, що висказ під адресою українського вчительства з бучацької округи „не є вповні згідний з правдою." — Вияснюємо, що на терені бучацького повіту є дві філіяльні округи: Бучач і Монастириська (якої у статті зовсім не згадувалося). З бучацької філіяльної округи в 1932 р. таки не було в членах „Просвіти" ані одного вчителя. А з монастирської, до кої належить Лазарівка, було і є двох, а саме: п. Гр. Стахів та ще один із самих Монастириськ.

— **Вчительки мають бути незамужні.** На основі постанов нового пенсійного розпорядку для державних службовців учителька не може вийти замуж, якщо не хоче втратити посади. Учительці сталій, що уступає з учительської служби, тому що вийшла замуж, належиться відправа у висоті, залежній від часу служби. Одночасно вона тратить право до емеритури.

— **Громадські вибори.** Вибори до міських рад на цілім терені Сх. Галичини відбудуться в половині січня 1934 р., з виїмком Львова і кількох інших міст, де вибиратимуть пізніше. Вибори до сільських громад будуть розписані після зорґанізування збірних громад.

— **Новий урядничий пенсійний закон.** Аґенція „Всхуд" довідується з Варшави, що нова службова прагматика і новий пенсійний закон для урядників будуть оголошені вже в найближчих днях. Пенсійний закон є корисний для урядників нежонатих і тих, що мають низькі щаблі дотеперішнього вивінування, зате менше корисний для тих, що мають велику родину або високі щаблі. Спеціяльно для суддів створено чотири групи плат. Для городських суддів 425 зол., для окружних 550 зол., апеляційних 800, для суддів найвищого суду 1100 зол. місячно. Отже поліпшено плату перш усього суддям молодшим, які досі діставали 300 до 350 зол. місячно. Функційні додатки передбачені не тільки для провідних становищ, але й для тих, що сповняють провідні функції. В судівництві функційні додатки діставатимуть президенти судів, управителі городських судів і управителі канцелярій.

— **Політичні розправи в листопаді.** Листопадова каденція присяглих у Львові починається в четвер розправою проти Василя Несляка, обвинуваченого в підбурюванні. Несляк був уже раз обвинувачений у звязку з зізнаннями виконавців підпалу дому одного жида на селі. Тепер він стає вдруге перед судом. — 4. листопада починається розправа Ст. Нича, обвинуваченого в намаганому вбивстві комісаря Цесельчука за Янівською рогачкою.

— **Стрілянина перед воєвідством.** На Ґубернаторських валах напроти будинку воєвідства у Львові побачила поліція в понеділок коло 8. год. веч. групу молодих людей, з яких частину арештувала. Стрінувшись з опором, один з поліцаїв ужив пальної зброї, причому ранив якогось Пекарського в руку. В часі тієї оказії надійшла поліційна допомога, що стягнула на місце збіговище. Коли один поліційний аґент хотів двох демонстрантів придержати, вони відповіли стрілами, ранячи Роману Вітеляківну, що переходила вулицею. На те аґент дав два стріли і ранив стріляючого в ногу. Був це, як подає ПАТ, Равлик, член ОУН. Взагалі задержано 19 осіб, з яких дехто мав револьвери а інші каміння в кишенях. Між арештованими находиться кількох членів ОУН, гляданих у звязку з замахом на радянський консулят. Ранена Романа Вітеляківна померла.

— **Польська церковна енциклопедія.** На днях вийшов 33-ій, останній том польської церковної енциклопедії, що її розпочав видавати 60 літ тому о. М. Новодворський, пізніший польський епископ, якому смерть не позволила докінчити великої праці. — Зачувати, що деякі українські церковні круги задумують приступити до видання церковної енциклопедії в українській мові. В цій справі ведуться саме переговори.

— **Летючки.** Польська преса повідомляє, що в Тустановичах арештували Романа Лаврука, при якому найшли 10 кг. летючок ОУН і брошури.

— **Кінець голодівки.** Голодівку 170 робітників копальні воску в Бориславі, до якої прийшло наслідком заповідженого зліквідування копальні, зліквідовано завдяки тому, що виповідження роботи відкликали.

— **Стирти горять.** В Луці пов. Городенка згоріли чотири стирти збіжа з молотільнею та елеватором. Шкоду обчисляють на 31.000 зол. Причиною пожежі був недокурок, який кинув один робітник. — У Підбірцях коло Львова на фільварку монахинь Вінкента а Павльо згоріли дві стирти збіжа. Причина невідома.

— **Влом у Надвірній.** До будинку повітового виділу в Надвірній вломилися невідомі злодії й не могучи розпороти огнетревалої каси в мурі, порозбивали бюрка і забрали готівку 84 зол. та почтові марки на 20.75 зол. Працювали в рукавичках, тому що не лишили ніяких слідів.

— **Втекли з мішком грошей.** Поліція в Ворохті придержала двох юнаків, які формально шафували грішми. Були це 15-літній із Вильна Генр. Абрагамович, уч. V. гімн. кляси та Леон Сенькович, уч. IV. гімн. кл. Вони вкрали в батькам щадничі книжечки на 17.535 зол., біжутерію та виїхали до Ворохти.

— **Замкнули всі академічні корпорації.** Польський міністр освіти видав приказ замкнути всі академічні корпорації в Варшаві, на тій основі, що ті організації обіймають не одну, а більше шкіл, а це суперечить новому академічному законові. Тепер могтимуть іствувати лише: Акад. Спротовий Союз і Акад. Союз міжнароднього зближення „Ліга". В міністра освіти була делеґація безпартійної молоді, яка заявила, що метою заступленого нею відламу молоді є лише наука, тому делеґація просить владу якнайскорше зліквідувати політичні виступи в університеті.

— **В обороні сестри.** В Тухлі коло Сколього 18-літн. Франц Пузя пробив ножем на смерть залізничого робітника Петра Зілвара з пімсти

за те, що звів його сестру і не хотів з нею женитися. Перед кількома днями станув перед судом присяглих у Стрию і дістав два роки вязниці.

— **Великого ошуканства** доконано на шкоду купця Нахмана Бравера в Добромилі. На торговиці приступив до нього якийсь чоловік і представившись за емігранта з Німеччини, попросив, щоби зміняв йому 1000 марковий банкнот на доляри або золоті. Не підозріваючи нічого, Бравер дав йому 340 долярів, але коли незнакомий щез, переконався, що дістав німецький банкнот з 1922 р., який не представляє ніякої вартости.

— **Трьох вломників** зловили в університетському будинку в Кракові. Вони дісталися в ночі на стрих і звідтам хотіли добутися до квестури, де надіялися знайти більші гроші. Один із службовців університету побачив, що із стелі сиплеться тинк, і повідомив поліцію, яка зловила вломників.

— **Знову напад на грошевого листаря.** На розі вулиць Гроховської й Остроленцької у Варшаві на листаря Антона Манка, що мав при собі 3,000 зол., напало двох мужчин, з яких один вдарив його в лице, а другий почав копати ногами. В обороні листаря станули прохожі, які помогли поліцаєві арештувати напасників.

— **Втеча вязнів.** Із вязниці у Вронках утікло недавно 7 вязнів. У лісі під Познанем лісничий зустрів двох утікачів, що гріли при вогні поживу. Коли лісничий крикнув, щоби піддалися, вони кинулися на нього. Тоді він ужив зброї і застрілив Владислава Пачковського, а другий вязень піддався.

— **Ліберман у Парижі?** В варшавських політичних колах розійшлися чутки, нібито пос. Ліберман і Прагер переносяться на постійно до Парижа, щоби там зорганізувати польську політичну еміграцію.

— **Шаховий турнір** відбувається в Парижі. Після восьмої й передостанньої рунди стан такий: Альохін 7 і пів, Тартаковер 5 і пів, Ліліенталь 4 і пів, Барац, Зноско-Боровський 4, Цукерман, Райцман 3, Ґромер 2 і Лазар 1 і пів пункта.

— **Рим — міліоновим містом.** По останнім статистичним даним Рим мав з кінцем вересня ц. р. 1,007,800 мешканців.

З кіна.

Кіно „Паляс" і „Апольо": „Мушу тебе здобути".

Ця фільма, подібно як фільми писані для Льоренса Тібетта, має на меті дати співакові якнайбільше нагоди показати свій голос. У данім випадку для великого польського тенора І. Кепури вибрали не форму опери, а веселої песи, так складеної, що її герой, славний тенор, може часто співати, з огляду на конечну ситуацію. Любовна історія з двома-трьома побічними інтрижками і одним добрим коміком, хоча і банальна, не нудить. Кепура має оригінальну партнерку, ще невідому французьку артистку, страшенно скромну, що справді бере поважно кохання безжурного, вічно задоволеного собою тенора.

З судової салі.

ПОЛІТИЧНІ СПРАВИ ПЕРЕД САМБІРСЬКИМ СУДОМ.

Дня 24. жовтня ц. р. відбулася в окружному суді у Самборі перед одиничним суддею Смотожевським розправа проти пятьох молодих хлопців з Озимини, а саме: *Дмитра Федика*, сем. ученика, *Евстахія Товстяка*, уч. 7. кл. всел. школи, *Миколи Гурія*, госп., *Миколи Тершовського*, госп. і *Дмитра Орищака*. Всім їм закидував акт обвинувачення, що вони в часі панахиди на початку липня ц. р. при свіжонасипанїй могилі кричали: „Ганьба"... По переслуханні поліційних свідків засудили кожного з обвинувачених *на 4 місяці арешту* з винятком останнього обв., який дістає *3 місяці арешту*. Всім зарахували слідчий арешт. Боронив радник Іван Біликовський.

Дня 28. жовтня ц. р. відбулася в тім самім суді перед трибуналом у складі предс. отр. судді Венгриновича і вотантів Василя Сиротинського та Бочара розправа проти *Ярослава Городиського*, студ. прав з Луки. Обвинувачсному закидав акт обвинувачення, що в часі панахиди в дні 5. червня ц. р. в Луці при новоусипаній могилі завісив терновий вінець на хресті і при тім підносив оклики, ворожі супроти польської суспільности. Цим обв. допустився, мовляв, злочину з арт. 152 і 163 та з арт. 152 к. к. По двогодинній розправі, в якій трибунал відкинув усіх свідків оборони, засуджено обв. Городиського на *1 рік і 4 місяці вязниці* із зачисленням слідчого арешту та на заплату коштів судового поступовання в сумі 80 зол. Боронив д-р Іван Рогуцький, який в імени обвинуваченого зголосив апеляцію. Аж до рішення апеляції трибунал рішив випустити обв. на волю.

Слід зазначити, що це вже друга з черги розправа за цю саму подію. В першій розправі, яка відбулася тому два місяці, засудили м-гра Антона Луцького і тов. на вязницю по 8—12 місяців. Сам-же обв. Городиський в тому часі укривався, приготовляючися до другого правничого іспиту; коли-ж його зложив при кінці минулого місяця, сам зголосився до слідчого судді, який з місця зарядив його арештування. Вислідом цього була саме сьогоднішня розправа і присуд.

СПОРТ.

УССК МИСТЦЕМ У ВІДБИВАНЦІ.

Подаємо висліди фіналових розгривок: Сокіл IV — Плай 2:0 (воковер); УССК — Сокіл IV 2:0 (15:10, 15:5); УССК — Плай 2:1 (10:15, 15:7, 15:13).

Ці останні змагання були безперечно найкращі в сезоні. Гра зовсім рівнорядна, на дуже високім рівні.

Кінцева табелька представляється ось так: 1) УССК п. 6 в. сетів 6:1; 2) Сокіл IV п. 4 в. сетів 4:2; 3) Плай п. 2 в. сетів 3:4; 4) Сокіл-Батько п. 0 в. сетів 0:5.

УССК уже вдруге добув титул мистця Львова у муж. відбиванці.

ПЕРЕМИШЛЬ. СЯН — ПОЛЬОНІЯ 3:2 (2:1).

Змагання за чашу Перемишля. Численну збірну на тих змаганнях українську публику стрінула мила несподіванка. „Сян" вирішив ті нелегкі змагання у свою користь зовсім заслужено і в гарному стилю, доказуючи тим, що в А-клясі дасть собі легко раду, а навіть може відіграти доволі поважну ролю.

До цих змагань виступили обі дружини в комплеті. Гра незвичайно цікава, велась під знаком легкої переваги „Сяну", котрий як технічно, так і тактично зовсім дорівнував реномованому противникові. Ворота для „Сяну" добули: Партика 2 і Біницький 1, для „Польонії" Сюда з карного і Малодобри з рога. „Сян" у всіх лініях вирівняний, в „Польонії" завів напад. О. М.

СПОРТ ЗА КОРДОНОМ.

ПРАГА: Аль Пасіфік (Полуднева Америка) — Славія 2:2; Спарта — Београдський Спорт. Клюб 0:0.

БУДАПЕШТ: Гунгарія — Бочкай (Дебрецин) 1:1; Ф. Т. К. — Немцеті 5:1; Кішпешт — 3. Округа 5:0.

ЮГОСЛАВІЯ: Югославія — Сараєво 2:1; Гайдук — Пріморе 2:1; Градянський — Конкордія 5:1; Гаск — Осієк 2:1.

ЧИ ВИ ЗЛОЖИЛИ ЛИСТОПАДОВИЙ ДАР УКРАЇНСЬКИМ ІНВАЛІДАМ?

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 1. XI. год. 3.30 попол. „Викрадена наречена" (Ціни найнижчі).
Середа, 1. XI. год. 7.30 веч. „Весілля".
Четвер, 2. XI. год. 7.30 веч. „Весілля".

Театр Ріжнородностей.

Середа, 1. XI. год. 7.30 веч. Премієра: „Моя сестра та я" муз. ком. Бенацького.
Четвер 2. XI. год. 7.30 веч. „Моя сестра та я".

Театр ім. Тобілевича.

Рогатин: 1-го XI. „Королева кіна".
2-го XI. „Батурин".

Кіна.

АДРІЯ: „Під кураторією" (Вл. Бурґер).
АПОЛЬО: „Мушу тебе здобути" (Іван Кепура).
АТЛЯНТИК: „Кінг-Конг".
ВАНДА: „Історія душі".
КАСІНО: „Біла лелія".
КОПЕРНИК: „Королівський любко".
КОЛІСЕЙ: „Портові ночі", ревія „Шукаємо перчика".
МАРУСЕНЬКА: „Онкель Мозес" (Шаломі Аш).
МІРАЖ: „Бейбі" (Анні Ондра).
МУЗА: „Його екселенція субєкт" (Е. Бодо).
ПАЛЯС: „Мушу тебе здобути" (Іван Кепура).
ПАН: „Сестра Анджеліка".
ПАСАЖ: „Острів тайн", „Слім і Ґрім".
СТИЛЕВЕ: „Брати Карамазови" (Достоєвського) та ревія.
ХИМЕРА: „Її Княжа Величність" (із Ліліян Гарвей).
УТІХА: „Заборонені овочі" та ревія (Юнона).

Закордонне радіо.

Середа, 1. листопада 1933.

Кенігсберг (217,1) 20.10 „Ніколявус" оп. Гріма; **Братислава** (279,3) 12.15 Концерт; **Париж** (328,2) 21.35 „Завмерле місто" песа Д'Анунція; **Букарешт** (394,2) 20.45 Спів; **Берлін** (419) 20.05 Нар. пісоньки; **Рим** (441,2) 17.15 Концерт, 20.45 Скрипка; **Відень** (517,2) 11.00 Брамсові пісні, 12.00 Концерт, 21.00 „Реквієм" Моцарта; **Харків** (937,5) 9.00 Тріо, 10.00 Солісти, 13.20, 15.00, 16.30 Концерт, 19.00 Квартет, 21.30 Українське тріо.

Четвер, 2. листопада 1933.

Кенігсберг (217,1) 17.55 Рел. пісні, 20.10 Фортепян на 4 руки; **Мор. Острава** (263,8) 12.35 Військова орхестра; **Братислава** (279,2) 16.00 Концерт, 19.30 „Ля Фудр" ком. опера Галевия; **Штрасбург** (345,2) 21.30 Концерт; **Гельсінгфорс** (368,1) 19.20 Спів; **Прага** (488,6) 19.30 „Трубадур" оп. Вердія; **Відень** (517,2) 11.30, 12.00 Концерт, 17.15 Рел. пісні, 19.00 Камер. музика, 20.25 „Потопа" песа Барлаха; **Будапешт** (550,5) 12.05 Хор, 19.10 Рел. концерт; **Харків** (937,5) 8.00, 13.30 Концерт, 15.00 Для дітей, 17.30 Опера або балет.

Львівське радіо.

Середа, 1. листопада 1933.

9.00—9.55 Раннішня авдиція; 11.45 Релігійна музика з грамофону; 12.10 Метеорольог. вістки; 12.15, 13.12 Муз. поранок; 13.00 Балачка; 14.00 Парцелі; 14.15 Грамофон; 15.00 Навіщо можуть рахувати хлібороби в рільн. палатах; 15.20 Фортепян; 16.00 Львівський листопад; 16.20 Для дітей „Осінній сумерк життя", „Летить листя з дерев"; 16.50 Останні хвилини Каспровича; 17.05 Жінки давнього Львова; 17.20 Польські нар. пісні; 18.10 „Місячна соната"; 18.40 Хор Сикстинської Капелі (грамофон); 19.00 Пісні; 19.35 Концерт; 21.00 Відчит; 21.15 Квартет; 22.00, 22.01 Спортові вістки; 22.10 Міцкевичівський вечір; 23.05 Грамофон.

Четвер, 2. листопада 1933.

7.00—7.55 Раннішня авдиція; 12.05, 12.38 Популярна музика з грамофону; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Тріо Чайковського; 16.40 Відчит із жіночого відділу; 16.55 Органовий рециталь; 18.00 Римські катакомби; 18.20 Авдиція: „Дон Хуан Теноріо Зорілля"; 19.35 Всячина; 20.00 Фейл.: „Задушний день"; 20.15 Вечірній денник; 20.25 Збіжева біржа; 20.30 „Примари", ліричні сцени; 22.00 Техн. скринька; 22.15 Спортові вістки; 22.25 Поважна музика з грам. плит.

БІРЖА.

ГРОШІ.

У вівторок у Львові на приватній біржі платили за доляра 5.93 зол.

У Варшаві у вівторок були такі курси: Льондон 28.17—28.14, Париж 34.86, Берлін 212.58, Цюріх 172.52, Амстердам 359.35, Нюйорк кабель 5.95.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗА".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 31. X.: масло дес. зол. 2.90, молоко 19 сот., сметана 90 сот., яйця 4—4.10 зол. за копу. Тенденція на всі артикули сильна.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Анкета в справі оборони професійних інтересів абсольвенток семінарії відбудеться в неділю 12. Х. 1933. год. 10. рано в домівці С. У. Підвалля 7, І. Заінтересованих просимо численно явитись. 536а

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПОДЯКА.

Філія Союзу Українок у Львові почувається до милого обовязку подякувати цією дорогою пп. Виконавцям точок на Святі Лесі Українки в дні 21. п. м., а спеціяльно п. Марії Свірській, Лізі Круківній, мгр. Ірині Шкварківній та п. Несторові Ніжанковському — за їхню безкорисну участь. 536

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.